

Suuren paaston valmistusviikot. Publikaanin ja fariseuksen sunnuntain jälkeisen viikon tiistai

Päivän epistola

(2. Piet. 2: 9 – 22)

”Rakkaani, Herra siis voi pelastaa koetuksesta ne, jotka häntä pelkäävät, mutta jumalattomien hän antaa rangaistuksen alaisina odottaa tuomion päivää – varsinkin niiden, jotka seuraavat saastaisia ruumiin haluja ja halveksivat Herraa ja hänen valtaansa. Nuo itseään täynnä olevat röyhkimykset eivät kaihda herjaamasta henkivaltojakaan, vaikka edes enkelit, joilla on enemmän voimaa ja valtaa, eivät Herran edessä niitä herjaa ja tuomitse. Nuo ihmiset herjaavat sellaista, mitä eivät tunne. Siinä he ovat kuin järjettömät eläimet, jotka luonto on tarkoittanut pyydystettäväksi ja tapettaviksi, ja eläinten lailla he myös tuhoutuvat, saavat vääryyksistään väärintekijän palkan. Heistä on nautinto mässäillä keskellä kirkasta päivää. Häpeällisesti ja iljettävästi he ruokkivat himojaan ollessaan aterialla teidän kanssanne. Himokkain silmin he katsovat naisia eivätkä saa synninteosta kyllikseen. He viekoittelevat ihmisiä, jotka eivät vielä ole varmalla pohjalla, ja ahneudessa he ovat mestareita. Nuo kirotut! Suoralta tieltä poikettuaan he ovat eksyneet ja lähteneet samalle tielle kuin Bileam, Beorin poika, joka mieltäytyi petoksesta saatuun palkkaan mutta jota ojennettiin hänen rikkomuksensa tähden: aasi, mykkä eläin, puhui ihmisen äänellä ja esti profeetan mielettömän aikeen. Nuo ihmiset ovat vedettömiä lähteitä, sadepilviä, jotka tuulenpuuska hajottaa. Heille on varattuna synkin pimeys. Heidän puheensa ovat suurellisia mutta tyhjämpäiväisiä, ja ruumiinsa halujen vallassa he koettavat vietellä irstauteen niitä, jotka juuri ovat pääsemässä eroon eksyksissä vaeltavista. He lupaavat näille vapautta, vaikka itse ovat turmeluksen orjia: kenen voittama ihminen on, sen orja hän on. Jos he ovat päässeet eroon maailman saastasta tullessaan tuntemaan meidän Herramme ja Vapahtajamme Jeesuksen Kristuksen mutta sitten taas vajoavat siihen ja joutuvat sen valtaan, heidän tilansa on lopussa pahempi kuin alussa. Parempi olisi heille ollut, etteivät olisi lainkaan oppineet tuntemaan vanhurskauden tietä, kuin että he sen opittuaan kääntävät selkänsä pyhälle käskylle, jonka ovat vastaanottaneet. Heidän on käynyt juuri niin kuin sananlaskussa sanotaan: ”Koiraa palaa oksennukselleen”, ja: ”Pesty sika rypee rapakossa.”

Tekstimme käsittelee vääriä opettajia ja heitä kohtaavaa tuomiota. Varsinkin ne, jotka sekoittavat seurakuntien elämää, joutuvat tuomiolle. ”Halveksivat Herraa ja hänen valtaansa” tarkoittaa niitä, jotka kieltävät viimeisen tuomion ja vastustavat niitä, jotka toimivat Jumalan edustajina, esimerkiksi apostoleja ja heistä nyt Pietaria. Se, joka kieltää Jumalan edustajan, kieltää itsensä

Jumalan (Joh. 12: 48). Saastaisten ruumiin halujen seuraaminen ja Herran halveksiminen ovat niitä paheita, joista uskovaisia säännöllisesti varoitetaan. Kristityt on kutsuttu pyhyyteen, eroon synnistä, Jumalan yhteyteen. Sellaiset opettajat, joiden toiminta ei tuo tällaista hedelmää, ovat vääriä opettajia. He myös kieltävät enkelit Jumalan edustajina (vrt. Juuda: 8 – 9).

Väärät opettajat eivät tunne Jumalaa. Kirjoittaja vertaa vääriä opettajia järjettömiin eläimiin, jotka pyydystetään ja tapetaan ja jotka tuhoutuvat. Tavallisesti synnintekijät ovat häpeissään ja pyrkivät toimimaan salassa. Nämä väärät opettajat eivät häpeä mitään. He katsovat naisia haureellisesti seurakunnan kokouksissa (vrt. Juuda: 10, 12). Väärä opetus johtaa heidän toimintansa myös väärään suuntaan. He ovat haureellisia ja ahneita, heidän omatuntonsa on turmeltunut. Heidät tuomitaan sekä heidän väärän opetuksensa että väärän toimintansa takia.

Bileam tuodaan esimerkkinä Vanhan testamentin ajan ihmisistä, jotka olivat ahneita. Hän oli ei-israelilainen profeetta, joka houkuteltiin toimimaan israelilaisia vastaan. Jumala ohjasi häntä oikeaan suuntaan jopa hänen aasinsa kautta. Lopulta Bileam ei toteuttanutkaan suunnitelmaa kirotta israelilaiset (4. Moos. 22 – 24) (vrt. Juuda: 11).

Kirjoittaja vertaa heitä vedettämiin lähteisiin. Lähde lupaa jotain, mutta ei sitä anna. Kuivan alueen (Palestiinan) kuvauksessa kyse on elämän antavasta vedestä, ilman sitä ihminen kuolee. He lupaavat vapautta laista, valtaa pitävistä ja tuomiosta. Heillä itsellään ei ole lakia vaan he ovat ”turmeluksen orjia”, he koettavat vietellä muita irstauteen (vrt. Juuda: 12 – 13, 16). Kristillinen vapaus merkitsee vapautta synnistä, ei vapautta tehdä mitä tahansa. Vapaus tehdä mitä tahansa johtaa itsekkyyteen ja lihallisiin intohimoihin. Kristitty on kutsuttu elämään puhtaasti epäpuhtaassa maailmassa.

Nämä opettajat tulivat tuntemaan Jumalan armon ja siirtyivät synnistä armon varaan, kuolemasta elämään, pimeydestä valoon. Pahin mahdollinen asia tapahtui heille, he palasivat vanhaan, synnilliseen elämäänsä. Heitä verrataan koiriin ja sikoihin, sillä harhan vallassa olevat ovat kuin eläimiä, jotka eivät voi olla osallisia jumalallisesta olemuksesta. Heille olisi ollut parempi olla kääntymättä uskoon (vrt. Mark. 14: 21, Juudas tunsu Kristuksen, mutta kavalsi Hänet).

Päivän evankeliumi
(Mark. 13: 14 – 23)

”Herra sanoi opetuslapsilleen: ”Kun te näette turmion iljetyksen seisovan paikassa, jossa se ei saisi olla – huomatkoon lukija tämän! – silloin on kaikkien Juudeassa asuvien paettava vuorille.

Sen, joka on katolla, ei pidä mennä alas taloonsa mitään hakemaan, eikä sen, joka on pellolla, pidä palata noutamaan viittaansa. Voi niitä, jotka noina päivinä ovat raskaana tai imettävät! Rukoilkaa, ettei se tapahtuisi talvisaikaan, sillä noina päivinä tulee olemaan ahdinko, jollaista ei ole ollut luomakunnan alusta, Jumalan luomistyöstä tähän päivään asti, eikä tule olemaan. Jos Herra ei olisi lyhentänyt sitä aikaa, yksikään ihminen ei säästyisi. Mutta niiden tähden, jotka hän on valinnut, hän on lyhentänyt sen ajan. Jos joku sanoo teille: ”Täällä on Messias”, tai: ”Katso, Messias on tuolla”, älkää uskoko. Sillä vääriä messiaita ja vääriä profeettoja ilmaantuu, ja he tekevät tunnustekoja ja ihmeitä johdattaakseen, jos mahdollista, valitut harhaan. Pitäkää siis varanne. Minä olen ennalta ilmoittanut teille kaiken.”

Samaa asiaa käsittelee myös Matteus (Matt. 24: 15 – 28) ja Luukas (Luuk. 21: 20 – 24).

Tekstimme käsittelee suurta ahdinkoa. Markuksen ja hänen tekstinsä ensimmäisten lukijoiden kannalta kyse on asioista, jotka eivät vielä olleet tapahtuneet. Osa kertomuksesta muistuttaa sodasta, mutta siitä ei ole kysymys. Jeesus valmistaa seuraajiaan olemaan koettelemuksissa kärsivällisiä. Tässä ei mainita Jerusalemin temppelin tuhoa, vaan kyse on tilanteesta Palestiinan alueella ennen Jerusalemin tuhoa.

Turmion iljetys löytyy Danielilta (Dan. 9: 27; 11: 31; 12: 11), jossa se tarkoittaa pakanallista alttaria (1. Makk. 1: 59), jonka Antiokhos IV Epifanos pystytti Jerusalemiin v. 168 e.Kr. ”Seisovan paikassa” voi tarkoittaa sitä, että lukijan tulee tunnistaa tässä kyseessä olevan jonkin henkilön. ”Huomatkoon lukija tämän” voi tarkoittaa, että lukijan pitää ymmärtää tämän liittyvän asioihin, jotka johtivat Jerusalemin temppelin tuhoutumiseen v. 70. Voi olla, että tämä toimi salattuna merkinä, jotta roomalaiset eivät suhtautuisi kristityihin vihamielisesti. Tällöin se voisi viitata keisari Galigulan suunnitelmaan saada oma patsaansa Jerusalemin temppeliin v. 40.

”Silloin on kaikkien Juudeassa asuvien paettava vuorille”. Tämä ahdingon aika on tuleva niin nopeasti, että ihmisten on lähdettävä heti, mitään ei saa mennä hakemaan. ”Voi niitä, jotka noina päivinä ovat raskaana tai imettävät”. Raskaana olevan oli mahdotonta paeta ja samoin imettävien. Josephus kertoo ”Juutalaissodissa”, että nälänhädän aikana syötiin jopa lapsia. ”Rukoilkaa, ettei se tapahtuisi talvisaikaan.” Talvet ovat kylmiä ja sateisia. Kulkeminen kuivissa joenuomissa oli mahdotonta sateisena aikoina, jolloin ne tulvivat. Myöskään viljan tähköpäitä ei ollut ravinnon lähteenä.

”Ahdinko, jollaista ei ole ollut luomakunnan alusta” ilmaisee ahdingon suuruuden. Samalla se paljastaa, että kyse ei ole sodasta, vaan vielä jostain vakavammasta asiasta. Kuvaus on lainausta profeetta Danielilta (Dan. 12: 1). ”Jos Herra ei olisi lyhentänyt sitä aikaa” paljastaa, että Jumalalla on aikataulu tätä ahdinkoa varten. Maininta aikataulusta löytyy Danielilta (Dan. 12: 7). Ajan lyhentämisestä kertoo esimerkiksi 1. Henokin kirja 80: 2. Varhaisessa kirkossa ymmärrettiin, että tämä ahdinko viittasi Jerusalemin hävittämiseen vuonna 70. Ajan lyhentäminen merkitsi, että Jumala lyhensi ahdingon aikaa, niin että uskoon tulleet juutalaiset pelastuisivat.

”Täällä on Messias” ei viittaa lopun aikaan. Se viittaa yleensä sellaisiin henkilöihin, jotka haluavat osoittaa Messiaan. Tällaisia väärä messiaita oli useita ajanlaskumme alkuaikoina.

”Pitäkää siis varanne. Minä olen ennalta ilmoittanut teille kaiken.” Nämä sanat oli tarkoitettu neljälle opetuslapselle, jotka olivat Jeesuksen seurassa (Pietari, Jaakob, Johannes ja Andreas, vrt. Mark. 13: 3). Heidän oli oltava kärsivällisiä näiden tapahtumien aikana.